

Už jsme mluvili o tom, proč se někdy tyto velmi podobné odstíny na fotografii slíjí pouze do jednoho. Správnou prací s expozicí můžeme tento problém minimalizovat. Jenže světle šedá může stále splynout se stejně světle šedým pozadím. Předjdeme tomu jediným způsobem; uděláme jednu šedou světlejší a druhou šedou tmavší. A to je práce pro světlo.

Předloha a pozadí

Nejdůležitější tóny šedé, které musíme od sebe odlišit, jsou šedá předlohy a šedá pozadí. Bez tohoto rozlišení neuvidí divák tvar předlohy. Divák si často nevšimne ztráty malého detailu na předloze, ale vždycky zaznamená ztrátu obrysu předlohy.

Můžeme osvětlit buďto pozadí nebo okraje předlohy tak, aby vypadaly na fotografii bílé nebo velmi světle šedé. Když rozhodneme, která z dvou možností (pozadí nebo předloha) bude na fotografii bílá, víme, že ta druhá musí být trochu tmavší. Po technické stránce je úplně jedno, zda má být trochu tmavší fotografovaný předmět nebo pozadí. Každá možnost zajistí rozlišení v odstínech.



9.11 Pozadí vypadá bíle a Bachova busta je světle šedá. Mozek interpretuje tento obraz jako bílou na bílé.



9.12 Pozadí je nyní světle šedé a busta se zdá být bílá. Z mozku nyní dostaneme zrakovou zprávu, že se jedná o bílou na šedé a nikoli o bílou na bílé.

Na druhou stranu z psychologického hlediska to tak moc jedno není. Obrázek 9.11 ukazuje bílou předlohu proti bílému pozadí. Obraz jsme svítli tak, aby bylo pozadí bílé a předloha světle šedá. Když se na obrázek podíváte, váš mozek ho bude interpretovat jak bílou na bílé.

Avšak mozek už není moc ochoten přijmout světle šedé pozadí jako bílé. Podívejte se na obrázek 9.12. Osvítli jsme ho trochu jinak a pozadí je světle šedé, zatímco předlohu máme bílou. Tady už nevidíte bílou na bílé, ale bílou na šedé.

Fotografie na obrázku 9.12 není vůbec špatná. Má pořád dobré tonální rozlišení mezi předlohou a pozadím a je příjemná pro oko i v dalších aspektech. Tento způsob svícení se vám může víc líbit a my proti tomu nic nenamítáme. Jenom musíme říci, že toto není dobrý příklad svícení pro obrazy typu bílá na bílé.

Protože tato kapitola se zmiňuje o snímcích bílá na bílé, budeme se snažit udržet pozadí v bílé barvě nebo alespoň co nejbližší bílé. V následujících příkladech budeme potřebovat pozadí asi o 1/2 až o celý jeden expoziční stupeň světlejší než okraje fotografovaného předmětu. Když bude rozdíl v jasů předlohy a pozadí menší než uvedená 1/2 stupně, může se část předlohy na pozadí ztratit.

A na druhou stranu, když bude pozadí jasnější víc než o uvedený jeden stupeň, můžou se ve fotoaparátu objevit odlesky, které zaviní ztrátu kontrastu na předloze.

Použití neprůhledného bílého pozadí

Nejsnazší případy bílé na bílé jsou ty, které umožní zvlášť řídit osvětlení fotografovaného předmětu a pozadí. V takových případech můžeme lehce zesílit světlo na pozadí a pozadí tak bude bílé. Umístění předlohy přímo na bílé neprůhledné pozadí je naopak nejtěžší případ, protože cokoli provedeme se světlem pro pozadí, projeví se i na předloze a naopak. Ale takové umístění předlohy v obrazech typu bílá na bílé je nejčastější, proto ho probereme jako první. Postup je na obrázku 9.13.

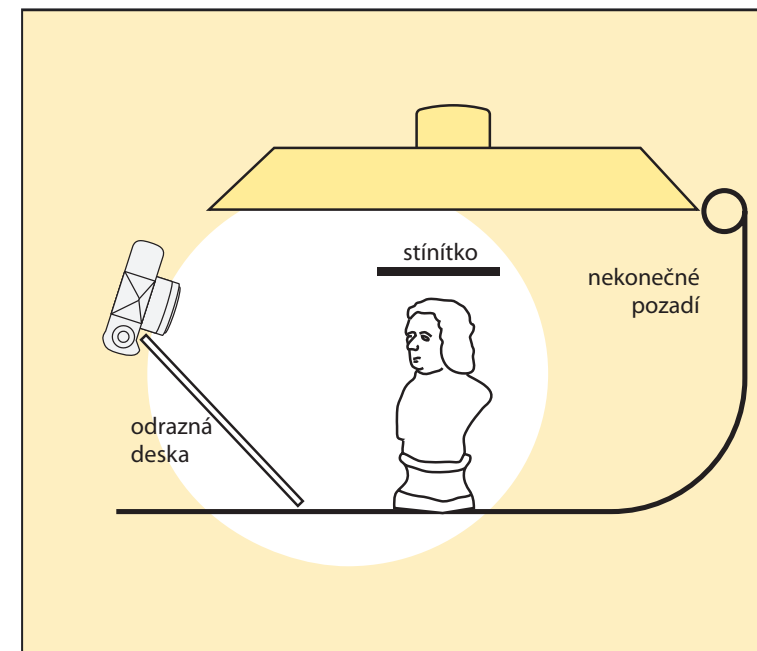
1. **Nasvíte předlohu shora.** Svícení shora sice vytvoří lehký stín na přední části fotografovaného předmětu, ale zato nasvítí perfektně podložku. Takto si připravíme šedou předlohu a bílé pozadí jak potřebujeme. Ve většině případů tak fotoaparát rozezná rozdíl v tónu šedé mezi kraji předlohy a pozadím bez potřeby dalších úprav. Výsledek je na obrázku 9.14.

Avšak všimněte si, že při tomto nastavení je plně osvětlena i horní část předlohy. Dochází tu ke ztrátě tónového odlišení a předloha s pozadím splývá. A tak nás před zmáčknutím spouště ještě čeká trocha práce.

2. **Použijte stínidlo nad předlohou.** Tento krok je potřeba udělat skoro vždy. Odstíníme horní část předlohy právě tak, aby měla stejný tón šedé jako i zbytek fotografovaného předmětu. Vylepšení potom můžete vidět na obrázku 9.15.

Možná vás překvapilo, že jsme v předešlém kroku nediskutovali o velikosti světla. Co se týká předlohy, můžete použít jakékoli světlo, při kterém bude vypadat dobře. Doporučujeme však světlo střední velikosti, protože bude asi nejlépe spolupracovat se stínidlem, použitým v tomto kroku.

Tvrdost stínu vrženého stínidlem je obvykle důležitější, než u stínu od předlohy. Když bude světlo příliš malé, bude stín od stínidla velmi tvrdý a my ho nebudeme moci nijak upravit, aby splynul se zbytkem záběru. V případě, že bude světlo příliš velké, hrozí zase nebezpečí, že stín bude moc měkký a neztmaví nám vršek předlohy tak, jak potřebujeme. Když už od začátku použijeme středně velké světlo, uchováme si pro pozdější dobu možnost experimentovat s nastavením stínidla.



9.13 Jedno ze správných nastavení pro svícení záběrů typu bílá na bílé.



9.14 Vidíme dobré rozlišení bočních okrajů předlohy od pozadí. Avšak horní část hlavy zmizela.

9.15 Stínidlo odstranilo světlo z hlavy busty a vyřešilo problém, který jsme viděli v minulém obrázku. Vršek hlavy je nyní dobře viditelný.



Když jste podobnou věc ještě nedělali, nebudete si možná jistí jak velké stínidlo zvolit a kam ho umístit. Tyto parametry jsou pro každou předlohu jiné a tak vám nemůžeme poskytnout přesný vzorec. Ale můžeme vám říci, jak dojít k dobrému výsledku. Začněte se stínidlem přibližné velikosti jasněho místa, které chceme zastínit. Pro snazší pohybování držte po dobu zkoušení stínidlo v ruce. Můžete měnit polohu i velikost stínidla a připevnit ho až najdete správné místo.

Čím blíže je stínidlo k předloze, tím je jeho stín tvrdší. Přibližujte a oddalujte stínidlo, abyste zjistili, co se bude dít. Okraje stínu by měly pěkně splynout s okraji jasněho místa, které chceme odstranit.

Když stínidlo příliš vzdálíte, může se stín stát pro naše účely příliš světlým. Když se to stane, potřebujeme větší stínidlo. A naopak, když máme stín přesně tak velký, jak chceme, ale zdá se nám tmavý, použijeme menší stínidlo.

Pokud už máme stínidlo nastavené jak jsme potřebovali, musíme ještě zkontrolovat jeho stín na pozadí. Ve většině případů

splývá tento stín s tónem pozadí a stínem, který vrhá na pozadí předloha, a není tedy zřetelný. Stín od stínidla na pozadí bude měkkí než ten na vršku předlohy, protože stínidlo je od pozadí dál než od předlohy.

Při dostatečné výšce předlohy stínidlo pravděpodobně nevytvoří na pozadí žádný zaznamatelný stín. Ale problém může nastat u nízkých, plytkých předmětů. V extrémních případech jako je třeba bílá vizitka na bílém podkladě bude skoro nemožné dostat stín na vizitku bez toho, aby padl zároveň i na pozadí. V takovém případě musíme zvolit jedno z jiných pozadí, která budou popsána v dalších odstavcích nebo se pokusit o maskování a retuš už v hotové fotografii.

3. Přidejte prostorovost. Bílé pozadí, na které jsme předlohu postavili, poslouží také jako doplňkové světlo. Naneštěstí je ale toto doplňkové osvětlení většinou příliš rovnoměrné a nevyvolá na fotografii iluzi prostorovosti. Obrázek 9.15 vypadá sice technicky dobrý, protože je předloha dobře vykreslená a oddělená od pozadí, ale celková jednolitost šedých tónů ho činí nudným.



9.16 Černá deska na levé straně předlohy omezila světlo odražené od podložky a vytvořila pocit prostorovosti.